

Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2023-0520

(mr. dr. ing. A.J. Verdaas, voorzitter, prof. mr. dr. T.H.M. van Wechem, drs. P.M. Mallekoote, leden en mr. J. Hadziosmanovic, secretaris)

Datum uitspraak	11 juli 2023
Klacht van	De consument
Tegen	ING Bank N.V. h.o.d.n. WestlandUtrecht Bank, gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Klacht gegrond

Samenvatting

Uitleg overeenkomst. Euripus Hypotheek. De consument klaagt zich over de uitleg die de bank geeft aan de afspraken die onderdeel uitmaken van de hypothecaire geldleningsovereenkomst uit 2001 waarbij de consument een 12-maands Euribor-rente is overeengekomen. De consument is van mening dat hij mag switchen tussen de door de bank aangeboden (variabele) Euribor-tarieven en de (niet-variabele) rentevastperioden waarbij de aanvankelijk overeengekomen voorwaarden bij het Euribor-rentecontract weer gaan gelden als hij terug-switcht van een rentevastperiode naar een Euribor-rentecontract. De bank is het daar niet (volledig) mee eens. Zij erkent dat zij de overeengekomen vaste opslag dient te respecteren maar is verder van mening dat de consument na een rentevastperiode niet terug kan switchen naar een Euribor-rentecontract met behoud van de aanvankelijk overeengekomen voorwaarden. De commissie volgt de stellingen van de bank niet gelet op de tekst in de overeenkomst uit 2001 en de daarbij horende informatiebrochure. De commissie beslist in het voordeel van de consument en acht de klacht gegrond.

I. Procedure

- I.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de bank; 4) de repliek van de consument en 5) de dupliek van de bank en 6) de reactie daarop van de consument en 7) de laatste reactie van de bank.
- I.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.
- I.3 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 De consument heeft met de bank een overeenkomst van hypothecaire geldlening (hierna: de geldlening) gesloten in september 2001. De looptijd van de geldlening is 30 jaar. De consument heeft daarbij een 12-maands Euribor-tarief afgesloten voor 12 twaalf maanden vast. In de hypotheekofferte staat ten aanzien van de rente het volgende opgenomen:

‘De rente is gebaseerd op het op dit moment geldende 12-maands Euribor-tarief met een vaste opslag van 1,10% per jaar. De rentevaststelling gebeurt overeenkomstig het bepaalde van het bij deze offerte behorende clauseblad 12-maand Euripus rente.’

- 2.2 Op de overeenkomst is *Het clauseblad 12-maands Euripus Rente* van toepassing. Daarin staat het volgende opgenomen:

‘Rente

De rente bij sluiting wordt bepaald aan de hand van het 12-maands Euribor-tarief, (...) en de opslag, zoals die is vermeld in de offerte; het 12-maands Euribor-tarief wordt bekend gemaakt in de media, zoals de bank dat aan geldnemer van tijd tot tijd kenbaar zal maken. De rente bij sluiting geldt voor de resterende looptijd van de desbetreffende maand en de daarop volgende twaalf maanden.

Nadien wordt de rente berekend aan de hand van het 12-maands Euribor-tarief, zoals dit wordt vastgesteld op de één na laatste werkdag van de maand voorafgaand aan de maand waarvan de rente wordt herzien, en de opslag zoals die is vermeld in de offerte.

(...)

Omzetten van 12-maands Euripus Rente

De schuldenaar heeft de mogelijkheid om op renteherzieningsdatum de 12-maands Euripus rente om te zetten naar een andere rente, die alsdan door de bank wordt aangeboden. De schuldenaar dient de bank hiervan één maand voor de herzieningsdatum van zijn Euripus Rente in kennis te stellen.

Omzetten van 12-maands Euripus Rente naar een rentebedenktijd is niet mogelijk. De jaarvervaldatum blijft gehandhaafd. Voor deze omzetting brengt de bank administratiekosten in rekening.’

- 2.3 In de bij de overeenkomst behorende Informatiebrochure staat:

‘DE EURIPLUS RENTE

DE MEEST HELDERE RENTE VAN NEDERLAND

EEN RENTE VOOR U?

Wat zijn uw wensen rond hypotheekrente? U wilt een korte rentevaste periode? Een doorzichtig tarief? Inclusief de mogelijkheid om over te stappen naar een langere rentevaste periode? Dan is de Euripus Rente van Westland/Utrecht echt iets voor u.

VARIABELE KEUZE

U kunt kiezen uit 3 verschillende Euripus Rentes: de 1-maands rente, de 6-maands rente of de 12-maands rente. De Euripus Rente wordt telkens na de door u gekozen termijn opnieuw vastgesteld.

ZO HELDER IS HET

De Euripus rente is gelijk aan het 1-maands, 6-maands of 12-maands Euribor-tarief, vermeerderd met een vaste opslag die tijdens de hele looptijd gelijk blijft. Dit is uniek in Nederland. De enige factor die van invloed is op de rente die u moet betalen, is het Euribor-tarief. Dit is de rente die banken elkaar onderling in rekening brengen.

(...)

OVERSTAPPEN MAG

Wilt u op de renteherzieningsdatum overstappen naar een andere Euripus Rente? Of naar een langere rentevaste periode? Daar maakt Westland/Utrecht geen probleem van. U betaalt hier alleen administratiekosten voor.

- 2.4 Op 17 oktober 2022 heeft de consument bij de bank een aanvraag gedaan voor het omzetten van zijn bestaande 12-maands Euribor-rente naar een 1-maands Euribor-rente. De bank heeft in navolging daarvan op 19 oktober 2022 een offerte uitgebracht met een nieuwe, hogere opslag. In die offerte staat:

Eerdere afspraken blijven hetzelfde

Over dit leningdeel hebben we eerder afspraken met elkaar gemaakt. Al deze afspraken blijven hetzelfde. Behalve natuurlijk wat wij in deze offerte anders of aanvullend met u afspreeken.

(...)

Rente

De rente is op twee zaken gebaseerd:

1. het 1-maands Euribor-tarief, dat op dit moment geldt. Dit tarief is afgerond tot twee cijfers achter de komma

2. een opslag van 2,80% Deze opslag is variabel.

(...)

Omzetten van Euripus Rente

Wilt u later weer kiezen voor een andere rente dan de Euripus Rente? Dat kan iedere maand. U kunt omzetten naar een rentevastperiode, die wij u aanbieden. De jaarvervaldatum blijft hetzelfde. Laat dit één maand voor de renteherzieningsdatum aan ons weten. U betaalt administratiekosten voor deze omzetting.

Let op! Alle afspraken die wij met u ten aanzien van dat leningdeel met betrekking tot de Euripus Rente in de offerte (in het bijzonder t.a.v. de opslag) en het clauseblad Euripus Rente hebben gemaakt, komen dan te vervallen. U kunt daar dan geen aanspraak meer op maken of rechten aan ontlenen. Als u later voor dat leningdeel weer een variabele rente wenst (en wij die dan nog aanbieden), zullen wij daarover nieuwe afspraken met u maken.

- 2.5 De consument heeft zich beklagd bij de bank en verzocht om de in 2001 overeengekomen vaste opslag te respecteren. De bank heeft dit verzoek afgewezen waarna de consument een klacht bij Kifid heeft ingediend.

- 2.6 De bank heeft ten tijde van de procedure bij Kifid verklaard de in 2001 overeengekomen vaste opslag gedurende de resterende looptijd van de geldlening (ca. 8,5 jaar) te zullen respecteren. Partijen blijven twisten over verdere gevolgen van een omzetting.

De klacht en vordering van de consument

- 2.7 Kort en zakelijk weergegeven, heeft de consument het volgende ingebracht. De bank past ten onrechte niet de afspraken toe zoals deze gelden op grond van de geldleningsovereenkomst en aanvullende informatie. De consument vordert, zoals de commissie dat leest, een verklaring voor recht. De consument stelt dat hij, in tegenstelling tot de bank, een juiste uitleg geeft aan de gemaakte (rente)afspraken welke inhouden dat hij tot het einde van de looptijd van de geldlening mag overstappen van een Euribor-rentecontract naar een rentevastperiode en omgekeerd, met behoud van de voorwaarden die zijn overeengekomen in 2001 ten aanzien van het Euribor-rentecontract. Zo dient het percentage van de vaste opslag gehanteerd te worden¹ en mag de bank bij het overstappen van een rentevastperiode naar een Euribor-rente geen nieuwe voorwaarden stellen. De bank mag voor de omzetting uitsluitend administratiekosten rekenen.²
- 2.8 Voorts is de consument het oneens met het verzoek van de bank om in de toekomst bij iedere omzetting naar een Euribor-rente de verklaring van de bank, inhoudende dat voor de consument een vaste opslag geldt, te moeten overleggen. Hij stelt dat bij een algehele wijziging van beleid dat niet nodig zou moeten zijn.

Het verweer van de bank

- 2.9 De bank heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd. De informatiebrochure die door de consument is ingebracht betreft globale algemene informatie over de werking van het product. De consument kon kiezen uit een 1- 6- of 12-maands Euripus Rente. In de hypotheekofferte uit 2001 staat dat de consument de mogelijkheid heeft om op renteherzieningsdatum nieuwe renteafspraken te maken binnen de mogelijkheden die de bank biedt. Indien de consument ervoor kiest om te switchen naar een langere rentevastperiode kan hij niet zonder meer terug naar een Euribor-rente. De bank zal in dat geval een nieuw voorstel doen met nieuwe voorwaarden. De eerder overeengekomen Euribor-voorwaarden komen te vervallen. Dat staat ook opgenomen in het nieuwe aanbod, zie daartoe ook de offerte van 19 oktober 2022 (opgenomen overweging 2.4).

¹ De consument heeft daarvoor verwezen naar een eerdere uitspraak van de Geschillencommissie van Kifid van 27 september 2016, met nummer 2016-458, te vinden op www.Kifid.nl.

² GC Kifid 2016-458, te vinden op www.kifid.nl.

3. De beoordeling

Inleiding

- 3.1 De commissie ziet zich voor de vraag gesteld of de bank, zoals de consument stelt, een onjuiste uitleg geeft aan de tussen partijen in 2001 gesloten hypothecaire geldlenings-overeenkomst. Daarbij is tussen partijen niet in geschil dat de consument een contract heeft met een zogenoemde 12-maands Euripus Rente, dat de consument mag switchen tussen de door de bank aangeboden Euribor-rentes, noch dat de consument mag switchen van een Euribor-rentecontract naar een rentevastperiode. Ook hebben partijen overeenstemming bereikt over de vaste opslag, deze geldt voor de consument bij een Euribor-rentecontract gedurende de resterende looptijd van de geldlening.
- 3.2 Partijen twisten echter over de vraag of de consument nadat hij een rentevastperiode heeft gehad terug mag naar een Euribor-rente met behoud van de voorwaarden, waaronder de hoogte van de vaste opslag, ten aanzien van het Euribor-rentecontract zoals deze in 2001 zijn overeengekomen. De consument meent dat dat het geval is. De bank ziet dat anders. De commissie volgt de stellingen van de consument en zal haar oordeel hieronder toelichten.

Het oordeel van de commissie

- 3.3 Bij de uitleg van de tussen partijen geldende overeenkomst van geldlening komt het aan op de betekenis die partijen redelijkerwijs aan de betreffende bepalingen mochten toekennen en op hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten.³ Is dat niet duidelijk, dan behoren de bepalingen in het nadeel van de bank te worden uitgelegd, omdat de bank de bepalingen heeft opgesteld en de consument in de hoedanigheid van consument heeft gehandeld. De uitleg die voor de consument het gunstigste is, gaat in dat geval voor.⁴
- 3.4 De commissie overweegt dat de consument met het accepteren van de hypotheek-offerte in september 2001 akkoord is gegaan met de daarin opgenomen bepalingen, waaronder *Het Clauseblad 12- maands Euripus Rente*. Daarin staat voor zo ver relevant:

‘De schuldenaar heeft de mogelijkheid om op renteherzieningsdatum de 12-maands Euripus rente om te zetten naar een andere rente, die alsdan door de bank wordt aangeboden.’

³ Zie HR 13 maart 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4158 (Haviltex) en CvB Kifid, nr. 2018-003.

⁴ Artikel 5 van de Richtlijn 93/13/EEG betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten en artikel 6:238 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek.

In de Informatiebrochure bij de overeenkomst staat voor zo ver relevant:

‘U wilt een korte rentevaste periode? Een doorzichtig tarief? Inclusief de mogelijkheid om over te stappen naar een langere rentevaste periode? Dan is de Euripus Rente van Westland/Utrecht echt iets voor u. (...) Wilt u op de renteherzieningsdatum overstappen naar een andere Euripus Rente? Of naar een langere rentevaste periode? Daar maakt Westland/Utrecht geen probleem van. U betaalt hier alleen administratiekosten voor.’

- 3.5 De commissie is van oordeel dat de bewoordingen waarin de bepalingen zijn gesteld voor tweeërlei uitleg vatbaar zijn. De lezing van de consument is verdedigbaar. Bepalend is de zin die partijen redelijkerwijs aan de bepalingen mochten toekennen. De bank had eventuele misverstanden eenvoudigweg kunnen voorkomen door in Het Clausuleblad of de Informatiebrochure op te nemen dat bij het omzetten naar een rentevastperiode de afspraken behorende bij het Euripus-rentecontract komen te vervallen, dan wel dat bij het terugkeren naar een Euripus Rente de bank nieuwe afspraken zal mogen maken.
- 3.6 Zoals hiervoor is overwogen komt deze onduidelijkheid voor rekening van de geldverstrekker en prevaleert de voor de consument meest gunstige uitleg. De commissie oordeelt in navolging hiervan ook dat van de consument in redelijkheid niet kan worden gevraagd om gedurende de resterende looptijd van de geldlening bij omzetting naar een Euripus Rente, de verklaring van de bank over de vaste opslag mee te sturen. Het hanteren van een vaste opslag maakt immers naar het oordeel van de commissie onderdeel uit van hetgeen tussen partijen is overeengekomen in 2001. Voor zo ver de consument met dit klachtonderdeel vordert een wijziging van het algehele beleid van de bank, merkt de commissie op dat dat niet kan worden toegewezen nu de commissie alleen in individuele gevallen een oordeel geeft.

4. De beslissing

De commissie verklaart voor recht dat tussen partijen de in het onderhavige geval door de consument voorgestane lezing van de gemaakte (rente)afspraken geldt (zie overweging 2.7). Al het overige wordt afgewezen.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999

Website: www.kifid.nl